

of bleven zij daarvan weg en de geheele instelling werd van lieverlede beschouwd als een aangenaam middel om den tijd te verdrijven. De leeraren gingen zich ten doel stellen om de diepe gedachten, die in de Noorsche mytologie te vinden zijn, aan de jongelieden mede te deelen. De duistere beeldspraak, die in de Noorsche mytologische poëzie te vinden is, moest dienen om boerenmeisjes en opgeschoten knapen tot verstandelijke ontwikkeling te brengen. De meeste leeraren waren voor die taak niet berekend geweest, al hadden zij voor een ontwikkeld publiek gestaan. Enkel wisten wel vele klappen te vernemen en hun onderwijs vruchtbaar te maken, doch over het algemeen was het onderwijs op de volkshoogescholen een parodie op goed onderwijs. Men had heel wat meer gehad aan gewone avond- of herhalingscholen. Het gebeurde eenmaal, dat een leeraar zijne zomercursus voor jonge meisjes sloot met een lezing van twee uren over de vaart van Thor naar Jötunheim, waarbij niet weinigen der toehoorders in slaap vielen.

Toch beweren sommigen, die op de hoogte der zaak kunnen zijn, dat deze wonderlijke hoogescholen, natuurlijk de beste en van goede vruchten voortnemende middel tot opvoeding van den godsdienst gedragen hebben. Zij verkeren, dat de meeste leeraren getracht hebben hun onderwijs in Christelijken geest te geven; in de meeste scholen had men niet te klagen over de ruwheid of de goddeloosheid der leerlingen. In de laatste jaren is dit alles echter anders geworden. In vele scholen zijn de vrijdenkers den hoogsten toon gaan voeren, die spotten met Christendom en vaderlandsheide als een overwonnen standpunt. Men kan begrijpen, welke pesthelen nu van lieverlede deze dwaze inrichtingen voor onderwijs geworden zijn: zij zijn middelen geworden om republikeinische en sociaal-democratische denkbeelden onder het volk te verspreiden. Nergens ter wereld brandt wellicht het twistvuur der staatkundige partijen feller dan in Denemarken. Wij houden het er voor, dat de volkshoogescholen in den laatste tijd het meeste er toe hebben bijgedragen, om radicalisme en socialisme onder de bevolking te brengen, waardoor wederom een geweldige reactie in het leven is gereopen.

De beter gezinden in Denemarken, die inzien dat een staat zonder godsdienst niet bestaan kan, zien daarom de volkshoogescholen met kwade oogen aan. De Deensche regering, geleid door den energieke minister Estrup, is er op uit om aan de scholen staatsondersteuning te onthouden. Men heeft voortstellen gedaan om deze inrichtingen te hervormen en er herhalingscholen van te maken, die aan streng toezicht onderworpen zijn. Er zijn reeds scholen, waar men in plaats van de lofzangen op de goden Thor, Freir, Heindal en Frigg, handelt over melkcentrifuges en afkoelingsstoelen. Doch het zal volgens hem niet gelukken uit deze ongelukkige instelling iets goeds te maken. Door de volkshoogescholen is het in Denemarken geschied, dat een groot deel van den boerenstand aan de Sociaal-democraten de hand reikt, om te pogen de maatschappelijke orde van dingen, op Gods Woord gegrond, omver te werpen. Dit wordt in geen enkel ander land gevonden. In den regel hebben de socialistische huns aanhangers onder de arbeidersbevolking, voornamelijk in de groote steden, doch dat de boeren in grooten getale hun de hand reiken, dat wordt alleen in Denemarken gezien.

Waarom dit te wijten? Bij ons staat het vast, dat het valsche kerkelijk beginsel, hetwelk Grundtvig voortvoert, er de schuld van draagt. Aanvankelijk streed deze Deensche volksleer tegen ondermijning der Lutherische leer. Zien, hoe de rationalistische dwalingen in de Lutherische staatskerk van Denemarken geduld werden, was het zijn streven om op de doopformule, de XII artikelen en op 'het levende woord' een volkskerk te stichten. Ook ijverde hij voor algeheele leervrijheid en voor de zelfstandigheid der gemeenten, om daardoor in de staatskerk propaganda te kunnen maken voor zijn zionswiel.

Het is dan ook gelukt om in 1849 de staatskerk te laten vallen en in een vrije volkskerk om te zetten. Had Grundtvig voor vrije Lutherische kerken geijverd, hoe geheel anders zouden de dingen, naar menselijke berekening, gelopen zijn. Grundtvig verwarde de begrippen vrijheid en willekeur met elkander. En zoo is het dan geschied, dat de scholen, waarvan hij de geestelijke vader was, broeinesten geworden zijn van het ruwste ongelooft. Ware het zijn streven geweest om de kerk vrij te maken, teneinde haar het Lutherische karakter te doen behouden, opdat door den staat in de kerk niet langer het ongelooft zou gehandhaafd worden; had hij den staat tegenover het stichten van vrije Lutherische scholen, Denemarken zou o.i. voor veel ellende bewaard zijn gebleven. En daardoor is het gekomen, dat dezelfde Grundtvig, die eenmaal met alle kracht optrad tegen de ongeloofttheorieën van den hoogleeraar Clausen, ten slotte de grondlegger geworden is van de radicale partij.

Zoo wrekt het zich, wanneer men een doel najaagt en men niet vraagt of de middelen die men kiest overeenkomstig Gods woord zijn. Grundtvig wilde den val den staatskerk, maar koos tot middel de invoering van leervrijheid. Hiermede ging hij tegen Gods Woord in.

Rusland. De Russische regering is genoodzaakt geworden haar bevel, om in de scholen van Lijland de Russische taal, in plaats van de taal van het land, te onderwijzen, in te trekken. Meer dan eenmaal hebben wij er op gewezen, hoe de Russische regering alles op 't spel scheen te willen zetten, om in de Oostzee-provincien de Lutherische kerk te verdringen en de bevolking te noodzaken, tot de Griekse kerk over te gaan. Daarvoor moesten de kinderen geen Etruschi of Lettisch meer leeren, maar slechts onderwezen worden in de Griekse taal. Om dit gedaan te krijgen, moest men voor Lijland alleen onderwijskrachten hebben voor 2000 scholen! Daar men deze niet had, moest men wel weder het bevel om Russisch te leeren opgeven. Toch houdt men van Russische zijde niet op met daden van geweld te plegen. Zoo zijn onlangs alle gronden aan scholen toebehorende en alle schoolgebouwen met één pennestreek voor staats eigendom verklaard. Dit gaf groote verbittering onder de bevolking, doch wat is er tegen te doen?

De vervolging van predikanten der Lutherische kerk, die beschuldigd worden van bespottend der Griekse kerk, gaat voort. De Lutherische kerk leed aldaar een groot verlies door 'het afsterven van den superintendent Schultz, wiens moedig kampen tegen alle tyrannie in zaken, de conscientie rakende, zelfs den tegenstanders eerbied inboezemde.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Doof en blind.

(Vervolg.)

Toen men nu eenmaal 't zoover had dat Laura spreken kon en ook begrijpen wat anderen zeiden, kwam het schrijven aan de beurt. Natuurlijk moest zij dat weder door 't gevoel leeren. In een vel bordpapier werden de letters uitgeknipt en daaronder een ander vel papier gelegd. Dan moest Laura de vormen nateekenen. Dat gelukte, en toen zij 't eenmaal meester was, liet men haar op een papier met hooggedrukte, voelbare lijnen de letters aaneenvoegen tot woorden.

In den loop des tijds, ja al heel spoedig kon Laura achter de lijnen missen. Alleen moest zij met de linkerhand de rechter, die schreef, vaststuren. Haar letters waren en bleven stijf, maar zeer goed te lezen.

Na het schrijven kwam het rekenen aan de beurt. Men begon als bij kleine kinderen op een telraam, en Laura leerde spoedig met balletjes van een tot honderd tellen. Daarna moest zij de gewone bewerkingen van 't rekenen leeren, optellen, aftrekken enz. Dat zij het nu in de kunst niet uiterst ver bracht, ligt voor de hand, doch 't was toch mooi, dat zij althans de hoofdzaak goed leerde begrijpen en zichzelf helpen.

Moetlijker was het haar eenig begrip te geven van tijd en tijdsverdeling. Voor haar was het altijd nacht; een klok hoorde zij nooit slaan. Zoo iemand heeft natuurlijk van dagen en uren geen denkbeeld. En toch moet men dat hebben om in de maatschappij te leven. Om haar nu de tijdsverdeling aan 't verstand te brengen, maakte Dr. Howe een lijst, waarop stond wat zij achtereenvolgens elken dag had te doen. Iedereen zou dit goed zijn, maar het moest zoo, het mag niet anders. Het Synodaal Convent heeft zich hierover zeer beslist uitgesproken, en de kerkenordering van Dordrecht kent nergens een ongeordend optreden buiten de Classis om.

Op Zondag droeg Laura andere en betere kleeren dan in de week. Zij kon die kleeren wel niet zien, maar toch bespeuren dat het niet de gewone waren. Reeds daardoor leerde zij den dag des Heeren van andere onderscheiden, maar meer nog doordat zij dan niet het gewone werk deed, maar rustte. Dat er jaargetijden en maanden zijn maakte men haar duidelijk, door haar te doen letten op 't verschil in warmte bv. in den zomer en in den winter, alsook op 't onderscheid in kleeding voor elk jaargetij. In 't kort, het gelukte ten slotte het meisje de geheele tijdsverdeling te doen begrijpen. Dat betekende heel wat. Want het is voor zienden en blinden de eerste stap tot ordelijk werken. Toen 't nu zoover was, gaf men Laura een kalender ten geschenke met hooggedrukte letters. Zij kon daarop zelf de verlopen dagen aantekenen.

Zoals de vrienden opgemerkt zullen hebben, was er voor Laura reeds veel veranderd ten goede. Men kon dat niet alleen aan haar geest, maar ook aan haar lichaam bespeuren. Vroeger was zij altijd langzaam in haar bewegingen geweest, als iemand die moe is. Nu, dat was ook geen wonder, want er was niets dat haar opwekte. Thans werd zij veel vlugger, en een blijmoedige trek vertoonde zich op haar gelaat. Daarbij kwam dat het zintuig, 't welk bij haar nog goed was, het gevoel, steeds fijner en dienstiger werd. Zoодоende kon zij eindelijk reeds aan de beweging der lucht merken, dat er iemand aankwam. Ja men zegt zelfs, dat zij ook reeds op een afstand onderscheiden kon of het een man of een vrouw was. Denklijk kwam dat, doordat de kleeding van een vrouw de lucht sterker in beweging bracht.

Hoe beter Laura zich kon uitdrukken, hoe meer zij begeerde alles te weten wat de wereld en de menschen om haar heen betrof.

Eens vroeg zij: »Wat is het toch dat jij stem noemt?»

»Dat is, zei de onderwijzer, »een trilling van de lucht; dat trillen wordt veroorzaakt door den mond.»

Een oogenblik zat Laura in stilte. Toen schreef zij de woorden: »Ik breng geen stem voort.»

»Waarom niet?» vroeg de meester.

»Omdat ik de lucht niet met mijn mond beweeg,» antwoordde Laura, »en haar ook niet voel in mijn ooren.»

Zij had dus vrij goed begrepen wat de stem is. Van het zien wilde zij ook een ander weten. Door dit alles moest zij natuurlijk van zelf begrijpen hoeveel zij bij anderen vergeleken, miste. Toch maakte haar dat volstrekt niet misnoedig of bedroefd.

Scherp maar waar.

De hertogin van Marlborough — een naam die den lezers wel niet onbekend zal zijn — was een zeer trotse vrouw. Eens gaf zij een groot feest waartoe de heeren en dames van het hof genoodigd waren. Allen vonden het een groote eer te komen, en ieder had zijn best gedaan om in zijn kleeding zooveel mogelijk pracht en praal ten toon te spreiden.

Onder de dames die daar kwamen was er ook een, die een hooge betrekking bekleedde en veel doen kon. Wat zij de koningin vroeg werd meestal ingewilligd. Daarvan nu had een welgeboren man, een lord, gebruik gemaakt en haar gevraagd hem aan te bevelen voor de betrekking van opperalfmeester. Deze post werd door velen begeerd omdat er een groot inkomen aan verbonden was. Door de voorspraak van de hofdame, die met den lord bevriend was, werd hij benoemd.

De lord meende dat de eene vriendschap de andere waard was. Geld had hij genoeg. 't Was hem maar om de eer te doen geweest. Toen hij nu den post had gekregen liet hij een kostbaar halssieraad met diamanten maken, dat ruim 16000 gulden kostte, en zond dat aan de dame als een bewijs van zijn dankbaarheid.

Vele menschen, ook die op het feest tegenwoordig waren, wisten dat, en benijdden de dame. De gastvrouw, de hertogin van Marlborough, had echter van de zaak nog niet gehoord.

Op het feest droeg de hofdame voor het eerst het prachtig sieraad. Ieder keek er naar; ieder bewonderde het. De gastvrouw, hoe zij zich ook had opgetooid, moest erkennen, dat de hofdame sierlijker gekleed was dan zij. Haar trotsheid maakte, dat zij — hoe dwaas, niet waar? — daarover geweldig boos werd. Zij kon niet nalaten er met deze en gene over te spreken en vernam nu wat er geschied was.

»Hoe komt dat mensch er toe?» vroeg de hertogin nu middag aan een dame, die naast haar zat, »om hier te durven pronken met een sieraad, dat ze niet eens zelf betaald heeft?»

»Och, mevrouw,» was het antwoord, »de

dame heeft volkomen gelijk. Hoe zal iemand weten waar hij kostelijken wijn kan krijgen, als er geen uithangbord aan den winkel is?»

HOOGENRIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Mijnheer de redacteur!

Mag ik zoo vrij zijn een plaats in uw zeer gewaardeerd blad te verzoeken?

Het heeft zich al eens voorgedaan, dat in een Ned. Ger. Kerk een spreker in de gemeente zou voorgaan, maar dat eenige dagen tevoren zich bezwaren opdeden, ten ongunste van dengene, die zou optreden, zoodat de kerkeraad geen vrijmoedigheid had den spreker te laten voorgaan — niettegenstaande de bezwaren bij gerichte waren, — alzoo onbewezen. Zou het niet goed zijn, indien in de Ned. Ger. Kerken alleen sprekers optraden, die door de verschillende Classen zijn geoordeeld en dit kunnen aantonen door bewijzen, welke door een paar predikanten zijn geteekend, uit de Classis waarin zij woonachtig zijn of door den kerkeraad van de kerk waartoe zij behooren? Hierdoor zijn de sprekers kerkelijk gewaarborgd en de kerkeraden kunnen een direct vertrouwen schenken aan den voorganger.

Voor predikanten der Ned. Ger. Kerken en Chr. Ger. Kerk is zulks natuurlijk overbodig. Zou een dergelijk bewijs ook niet zijn nut kunnen hebben ten opzichte van evangelisten van »Vrienden der Waarheid»?

U bij voorbaat dankzeggende,

H. L. HORTENSIUS.

IJsselmonde, 24 Jan. '88.

[Niet alleen zou dit goed zijn, maar het moet zoo, het mag niet anders. Het Synodaal Convent heeft zich hierover zeer beslist uitgesproken, en de kerkenordering van Dordrecht kent nergens een ongeordend optreden buiten de Classis om.

Red.]

Gerreformeerde Gezindheid.

Doleerende Kerken.

ZESTAL: Haarlem, W. v. d. Bergh te Voorhuizen, G. v. Groot te Bunschoten, J. W. H. Kalkman te Monster, G. H. van Kasteel te Kollum, J. Langhout te Aanjum en E. A. Lander, te Oostervolde. — Kumpen, Kalkman te Monster, Witter te Gooij, Sikkel te Hilaard, Sleewijk Visser te Rijsoord, Roman te Westbroek en Spoel te Rijn.

BERGHE: Vlissingen, J. J. Westerbeek van Eerten te Middelrecht, Heinoord, R. J. W. Radolph, cand. aan de Vrije Universiteit. — Heerekerke, J. H. M. G. Wolf te Gamar.

DEBANKT: Delft, W. van den Bergh te Voorhuizen.

BERGHE: Noordwijk aan Zee, J. Robbert te De Lier.

DEBANKT: Doesburg, D. J. van Brummelen te Dordrecht.

Synodale Genootschapskerk.

BERGHE: Nieuwevliet, J. Faber, pred. te Haarlem — Scherpenisse, J. A. van Boven te Oost- en West-Souburg, — Schiedam, H. Metz te Leerdam — Perwerd, J. J. Eijerman te Hengelo (d. Zutphen), — Luten, H. Visch te Herwijnen, — Rolken (d. Zutphen), H. J. Hulscher te Reeuwijk (d. Gouda), — Schaai, J. Rolkesse te Langerak, — Kortenhof, J. ten Oever te Roden (d. L.), — Mangum, C. J. J. Keizer te Tallebeek, — Nien en Nibben, K. I. Mulder te Best, — Sloten (d. Amsterdam), C. B. Oortshuis te Karijck aan Zee, — Marsum (d. Leeuwarden), J. H. van der Palm te IJpendam, — Thesinge, J. Faber D.J. pred. in Ned. Ind. thans met verlof hier te lande.

AANROEPERS: Karijck aan Zee, W. J. van Elden A.G. te Rijen, Ootmarsum, J. Douma te Gapinge (d. Middelburg).

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E. Weidner te Wilsum, — Marken, G. Nienhuis te Berlicum, — Kiewerd en Jukwerd, E. van Kleffens te Siddeburen, — Loenen (d. Dieren), en Hal (bij Brummelen), J. M. S. Baljon te Nederhemert, — Zandweer, H. J. Bouwens te Drachtst-Compagnie, — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster, — Nieuwe-Pekela, D. Zoete te Engwierum.

DEBANKT: Zegveld, W. Menze te Heteren, — Holwerd, A. W. L. Planten te Wijk, — Akkoo, A. E. W. Romer te Buurmalem, — Melissot, P. C. A. Halfman te Den Bommel (d. B.), — Nijshake, E.